

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; csődület a' nemzeti színház-igazgatóságra; takarékpénztári gyűlés; magyar tudós társaság; gazdasági egyesület; nyitrai közgyűlés; pesti testgyakorlat-iskolai r. gyűlése; ugoceamegyei hírek; légtűnemény Orosháza fölött; adakozások a' pesti reform. egyház részire; 's a' t.) Spanyolország (a' sajtó indulatossága; kicsapongások a' választásnál; harcfenyegetés Portugália ellen; 's a' t.) Anglia (folytonos chartista mozgalmak; tory zajgás a' francziák ellen; legújabb torzképek; 's a' t.) Francziaország (Napoleon koporsóját föl- vást számtalan nép látogatja; vélemény a' jelen politikai helyzetről; 's a' t.) Keletindia és Khina. Dánia. Gabonaár. Dunavízjárás.

Magyarország és Erdély.

Ö. es. 's ap. kir. Felseje Fáy Ferenczet a' pesti váltó feltörvényszék ül- nökét a' debreczeni, vásárhelyi Nagy Lajos elnöki udv. titkokot a' nm. m. kir. udv. kancelláriánál az aradi váltótörvényszék elnökeivé, Asztalos Pál kir. ta- nácsost pedig debreczeni elnökké lett Fáy Ferencznek megürült helyére a' vál- tófeltörvényszék ülönkévé méltóztatott kegy. kinevezni.

Magyar tudós társaság ülései nov. Az akademia, két hó- napi szünideje elmúltával, nm. gróf Teleki József ur elnöklése alatt, nov. 16. kezdette rendes heti üléseit. Megnyitotta azokat Horváth Mihály I. tag az 1514- diki magyar pórhadat tárgyazó előadásával. — Ugyan-ezen ülésben előada- tott Vörösmarty Mihály rt. javáló véleménye Jászay Pál I. t. nyelv- és szótári lexiconáról a' müncheni codexhez; mellynek következtében, miután Dübren- tei Gábor rt. még a' nagygyűlés folyamata alatt hasonló itéletet hozott e' mun- káról, annak a' Régi Magyar Nyelvmélekek III. kötetébe, maga a' müncheni codex nyomata mellé felvétetni rendeltetett. — A' társaság Tudománytár- ba Bajza József és Lutzenbacher János megbízott r. tagok véleményeikhez ké- pest, Jerney János r. tag három rendbeli értekezése fölvetetett, u. m. f). Va- ló-e, hogy az orosz birodalom alapítói magyarok voltak? 2). A' böi convent emlékeztetének föllesztése, és 3). A' váci püspökség birtokjövödelmét muta- tó XVII. századi magyar oklevelek. Négy más, szinte e' havi írásba szánt dolgozat vizsgálat alá bocsátatott. A' nov. 23. tartatott kis gyűlésben Balogh Pál rt. néhány érdekes geologica darabot mutatván be a' pesti határból; a' földtan fontosságáról értekezett, 's egyszersmind indítványt tön Budapest ha- tárkörének a' társaság által eszközzendő földtani bővebb megvizsgálata iránt: mellynek következtében e' tárgy küldöttség elibe utasítatott. Ugyanez ol- vastatott fel Thouvenel Edvárd „La Hongrie et la Valachie“ czimű munkájá- ról bővebb tudósítása Horváth Mihály I. tagnak. — Továbbá Gebhardt Ferencz rt. ajánlatára felvétetett a' Tudománytárba Schöpff Augustus It. értekezése a' koresvegyekről, valamint d. Szabó Dávidé az olasz színművészet történetei- ről Balogh Pál rt. helyeslő itéletére. Ő exczellentiája az elnök maga és esa- ládjá nevében a' könyvtár számára Dibdinnek „Bibliotheca Spenceriana“ czimű ritka és nagy becsű munkáját mutatta be ajándékol. — Nov. 30d. a' társa- ság belső dolgaival foglalkodott. Egy illy czimű értekezés: néhány szó a' fe- nyiték általános szabályairól; valamint egy külön kiadása végett beküldet- tett munka e' czimvel: A' nemzeti gazdálkodás történetéről és elveiről, az il- lető vizsgálok írott véleményeik következtében, nyomtatástól elmozdítottak. Egy más finanszügyi dolgozat pedig vizsgálat alá bocsátatott.

A' társaság gyűjteményeinek legújabb szaporodásai. I. Könyvtár: 1. A' berlini kir. tud. academiájától emlékirataik legújabb három kötete 's tudó- sításaik legújabb folyama. 2). Bloch Móricz Ittől: Mózes öt könyvének 3—5. füzetei Buda, 1840. 3). Beöthy Zsigmond Ittől: Beszélytár gyermekek számára, 3d. füz. Pozsony, 1840. 4). Csajághy Károly Ittől: Egyházi gyászbeszéd a' mo- hácsi vérmézön 'stb. Pest, 1840. 5). Fogarasi János Ittől: Pótlék a' magyar- honi magános törvénytudomány elemeihez. Pest, 1840. 6). Edvi Illés Pál Ittől: gyermekek credója, 1613. és: A' dunántuli evangelicusok... nyug- intézete szabályai. Kőszeg, 1840. 7). Kajdaesy Istvántól: Értekezés a' kö- szén-hamagról, Budán, 1840. 8). Kecskeméty Danieltől: Officina epitheto- rum J. Buccellini. Vien. 1666. 9). Kopeckzy Ferencztől: Világ közönséges his- toriája, 3d. köt. Pest, 1839. 10). Mészáros Imrétől: Szavalástan Heinsius nyomain. Nszomb. 1840. 11). Nagy Ignác Ittől: Színműtár 14. és 15d. fü- zet, Buda, 1840. 12). Neumann Salamontól: Zwey Lehrurse f. d. öff. Unter- richt im Ungarisch u. Deutschlesen. Ofen, 1840. 13). Nagy Leopold Ittől: A' levegőnek rövid ismertetése. Vác, 1815. 14). gr. Széchenyi Istvántól: Se- lyemrül, Pest, 1840. és Függetlenség, Soprony, 1840. 15). Székely Mózes Ittől: Gondolkodástan kezdők számára. Kolozsv. 1840. 16). Tarczy Lajos Ittől: Tisz- ta mértán elemei, Pápa, 1811. és Természetan, I. köt. Pápa, 1840. 17). Vállas Antal Ittől: Az égi és földtekék használata, Bécs 1840. 18). Vályi Tam- ástól: Faludi „Nemes ember, asszony és urfi“ munkái, Pozs. 1787. Kül- lönbféle auctoroknak meséik, Kolozs. 1777. Ovid változásai (csonka). Az emberi nemzetnek megsértődött törvényei, ford. Boda J. 2. fűrt, Pécs, 1793—4. 19). Walther László Ittől: Észrevételek az 1840ki Mezei naptárra. 20). Az egri és pozsonyi ferencziéktől legújabb névkönyveik. — II. Kéziratok: 1. Incze Józseftől: Szönyi István Mártirok Coronája. 2. Egyed Antal Ittől: Alb. Tibullus elegiái, rimes fordításban. Rutkay Sándortól: öt rendbeli, tör- téneti adatokat magokban foglaló, régi magyar levél. — III. A' Pénzgyűjt- temény 1. Botka Péter négy darabbal nevelte, mellyek közt egy I. Má- tyás aranya; 2. Drnóvszky Ferencz tíz db. ezüst pénzzel; 3. Kiss Ferencz It. 24 db. görög réz pénzzel, 4. Kecskeméty Dániel hét db. r. p. — IV. A' ter- mészetiek tára számára névtelen hazafi, Vállas Antal rt. által egy kisdéd ameri- kai növény-gyűjteményt küldött be.

Több körülmény a' nemzeti színház tárgyában a' legközelebb mult ország- gyűlés 44dik t. czikkje által kiküldött országos választmányt arra határozta, hogy a' nemzeti színházat jövő 1841dik esztendő 1ső napján általvevén, an- nak kezelését erre különösen nevezett tagok által rendelje el, a' jövő 1841-

dik eszt. husvéti ünnepek után pedig, azt, a' nemzet várakozásának betöl- tésével és célba vett díszével, a' maga kebléből rendelt választmány felügye- lése alatt e' végre nevezendő igazgató által, nyitassa meg, ennek ügyessé- gétől 's buzgóságától várva főként e' nemzeti intézet jövő virágzását. Hogy ennek folytában tehát, ezen nagy behatású és díszes hivatal betöltésében, mindazokra, kik magokban arra meghívást, kedvet és tehetséget éreznek, tekintettel lehessen, — ezennel közhírré teszi: hogy Pest szab. kir. váro- sában levő nemzeti színház igazgatóságára csődület nyitattik, mellynek határ- napja jövő 1841dik eszt. bűjtelő hó 14kére bérekesztőleg, olly módon tüzeti ki, hogy későbbi folyamodások el nem fogadtatván, ugyancsak bűjtelő hó 16kán az igazgató az országos küldöttség által meg fog választatni. Az igazgatónak esztendei fizetése egy ezer ezüst forint, 's ezen felül a' színházi tiszta jövedelmekből — ide értvén a' törvény által évenként rendelt 's oda for- dítandó segedelmet is — száztól tíz. — Az igazgatónak sinórmértékű szol- gáló rendszabásokat előleg is megtekinthetni a' főmélt. országbírói ítélőmes- ter Zalay Alajos ur mint egyik országos küldöttségi tagnak kancelláriáján, a' folyamodások pedig az országos küldöttség elnökéhez nmélt. széki gróf Teleki József urhoz intézendők és rendes lakásán Budán saját házában beadau- dók. Pesten karácson hava 30kán 1840.

○ Nyitra, dec. 18kán: Közelebb mult tisztujtó székünk új kort, új szel- lemet derite meggyénkre. A' borongós multa, melly a' kedélyek kitoró ingerült- sége közt az aug. 17kei követjelentési közgyűlést olly zajgóva tevő, illő fátyolt borítanunk, és a' szebb jövőbe Nyitra hazafiúi emelkedésére pillantanunk. Már az oct. 19kei tisztujtó - széken több lelkes indítvány jöve szőnyegre: miszerint a' választók függetlenségét, szabadságát egyedül biztosító, a' szavazati vásár- lást, tisztujtási zavarokat és pártokat elszélyesztő titkos szavazás, ha je- lennen még nem is, de jövőre minden alkalommal, hol a' választás ősi alkotvá- nyos fölkiáltással el nem döntethetik, határozattá lön, legjobb sikereltetési mód- ja kidolgozása küldöttségre hagyatván. A' nemesi szabadság I. r. 2dik cz. biz- tosította egyenlőséggel, de a' személyes bizodalmon alapuló választás természe- tével sem egyező s z a v a z á s r a i f ő l h a t a l m a z á s o k eltörlesztetnek. A' ki- jelölésekben a' KK. és RRel tartandó előtanakodások mint a' közbizodalom hév- mérőji, kalauzul szolgálának 's a' t.

A' hazai első Takarékpénztár-egyesület folyó január 3kán tartatott vá- lasztó közgyűlésében a' jelenvolt részvényesek egyhangú közkívánsága követ- keztében az intézet javára a' lefolyt évben annyit és olly példás buzgósággal munkált két igazgató u. m. t. Simontsits János pestmegyei alispán ur fő — és t. Fáy András ur az intézet hazaszerte tisztelt tervezője segéd — igazga- tókká újra szabályosan 3 évre lett megválasztatásukat elfogadván, mult évi számadások átvizsgálására 7. tagból álló bizottság neveztetett, 's ugyane- zen választmány a' szinte jelen alkalommal írásban beadott szavazatok össze- szedésére is megbízott, tudósítását a' f. hó 10kén reggeli tizedfél óraker tartandó másik közgyűlésre, mellyre ezennel minden t. cz. részvényes ur és asszonyosságok tisztelettel meghivatnak, — honnan a' lefolyt év történeteinek, 's pénztárak mibenlétének részletes kimutatása a' t. közönségnek tudtára adadni fog — bemutatandó. Pesten január 4dikén Szalay József titkokok.

A' magyar gazdasági egyesület szabályainak 11dik pontja szerint folyó hó 25dikén délelőtti 10 óraker a' n. casinóban nagy gyűlést fog tartani, mellyre minden t. cz. rendes tag szíves megjelenése kéretik. Pesten, télhó 5dikén 1841. Kacsokovics Lajos s. k. egyesületi titkokok.

Mult dec. 3án Zichy Edmund gr. ő nagysága mint pártfogó jelenlétében a' pesti gymnastica-iskola részvényesinek, Fuchs Keresztely ur elnöklése alatt tartott gyűlésében: 1) Felolvastatott, a' szabályok értelmében, a' folyó 1840 évi választmányi ülések jegyzőkönyve. Mire nézve elhatározatott, hogy magya- rul szerkeztessenek az Egyesület irományi, hozzájuk mellékelvén a' német for- dítást. 2) Bemutatott a' pénztár állapotja, miszerint a' bevételek ez évre 1219 fr. 32 kr. — a' kiadások pedig 1111 fr. 19 kr. p. p. — és így maradvá- nyi: 108 fr. 13 kr. 3) A' tanítványok névlajstromából kitéstett, hogy ez év- ben 41 fiú 's 18 leány nyert oktatást a' testgyakorlásban. 4) Minthogy a' rész- vényesek száma kétszer-annyi mint kezdetben, az egyesület tökéletesb kép- viseléséül, még következő urak nevezettek ki szótöbbséggel választmányi ta- gokká: u. m. Széchenyi István gr., Valero Antal, Károlyi György gr., Rosti Albert, és Kossuth Lajos. 5) A' gymnastica-iskolában eddig csak nyáron tar- tatván gyakorlatok, azon kérdés tétetett fel: vajjon folytattassék e' jövő télen a' tanítás, ha t. i. az egyesület ereje megengedi? Elismervén általában a' téli gya- korlatok hasznát, egy e' végre szolgáló iskola felállítása azon esetre el is ha- tározatott, ha a' részvényesek száma annyira növekszik, hogy a' pénztár ezen költséget megbirja. A' választmány tehát megbízatik, jövő közgyűlésig egy terv készítésére e' tárgyban. Kiadta Perlaky Sándor s. k. jegyző.

Halmi (Ugoceában) télelő 20kán: A' remény, melly csak egy sötét titok fátyola alatt szenderge, valóvá alakult, mert a' váraljai tűzkárvallottak úgye részvétre talált az urodalmi földesurak emberbaráti kebliben; ugyanis a' pusztító elemtől leveretett szegények minden szükséges fát. t. i. építendő haj- lékaik fölállításhoz megkívántatott nyertek az urodalmi erdőkből, 's e' fölött minden leégett jobbágy egész évi uri munka- és pénz- tartozástul (taksától) az őt illető földesur által fölmentetett, hogy így tágabb mezőt nyerhessenek a' bol-

dogtalanok ronesolt sorsuk megjavíthatására. Vegyék, díjul az illy földesurak a szegény hálakönyveseppet, mellyek még akkor is tisztán fognak viszszaragyni tetteikre — midőn egyszer hamvaik felett a mostoha enyészet esipős szele lengetendi a gyászfüz hervatag leveleit! E hó dec. 16. és 17ik napjain folytonos ezüstpelyhek hullának földünkre s úgy látszik, mintha egy nagy-szerű liliom-lepel nyugodnék láttérünk felett, s olly konok akarattal hullott — mintha ezen akarattal változhatlan kívánna maradni. Kív. napokban tiszta ég s kemény csikorgó fagy vala, főképp éjjel; de 20kán az idő meglágyult s már sűrű szemű eső hulladozott, már havas eső, szóval olvadt, és félni lehet, hogy e hirtelen olvadás sárt és árvizet hozand; de 21kén viradóra fűtölő szél ébreszte föl, jeleül, hogy ujlag fagy leszen és így ismét kemény időnk s jó szánutunk van. — Hogy a Munkácson keresztüljáró postavonal Kassa és Eperjes felé rendetlen, erős bizonyítéka az, hogy a levél sokszor bokronberken van, azonban az ember 5 vagy 6 hét után kapja meg az olly levelet, mellyet egy hét alatt sőt hamarabb kellene megkapni s így a várakozónak minden reménye meghiúsíttatik, nem érdemlené-e ez meg a főfelügyelő hatóság szigorúbb figyelmét? — A korszellem haladást igénylő szózata magas eszméjével kezdé melegíteni a Halmi urodalom t. cz. birtokosait, midőn egy olvasó társaságot ohajtnak teremteni, mellynek czélja hírlapok járatása leende, mi bizonyosan egy termékeny magva lett volna számos tetemesül kamatozó üdvös kalászkodnak — s már félig meg is lön a határozás, de fájdalom! közbejött egy nodus gordius, és a vélemények megoszlanak, pedig milly könnyű lett vala az akadályt elhárítani, és a közjónak ekkép üdvös lépéssel eleget tehetni? már pedig csak akkor énekelhetnők el lelkes Köleseynk Zrinyi dalának végsorait változtatva — ha minden lépésünket, czélzatunkat, tettünket a közjó és haza boldogítására, művelése — és virágoztatására szenteljük: ekkép

Vándor halld, bár kores volt anyja vére,
Hűbb faj állott a romlott helyére
Szikla elvü, bátor, nagy, kemény —
A nép, melly csak vér-hadakba jára,
Fölsimult az ész, műtan pályára;
Honszerelme minden érzemény.

Azonban ezen főakadást, hihető, a gondolat késedelme okozá — és talán a jövő féléig ezt gondos mérlegbe bocsátva éber erővel fogják fölkészíteni a t. cz. urak.

Nógrád vmegyének felső vidékén Liszecz hegy alatt fekszik egy helység: Lentvora. Lakosai törzsökös tótok, földművelők és helységük terméketlen határa miatt igen szegények; de mind e mellett szépek, erős testalkatúak és egészségesek. Ámbár lakosi száma 420 lélekre terjed; mégis 1839. évi oct. 6 napjától 1840. évi nov. 16. napjáig, és így 13. hónap és 10. nap alatt esupán 1. három éves gyermek halt meg Lentvorán. 1831. évi nyarutó napjaiban, midőn az epemirigy nliberesei anyja-egyházunkban, rettenetesen pusztított; annak fiók-egyházában Lentvorán egy ember sem halt meg epekórságban. 1829-ki tavasz-elő napjaiban is, midőn ideglázban Nliberesén sok erős fiatal ember meghalálozott: Lentvora ezen betegségtől is egészen ment maradt. Anyakönyvek utáni leghatározottabb évi összehasonlításból kitetszett: hogy midőn Nliberesén (mellynek lélekszáma 630) 10 ember hal meg, Lentvorán 1. vagy legföljebb 2. Valóban megérdemlené ezen ritka egészségi állapot az orvosi kar közelebbi figyelmét! E vidék tótfai közt nehezen terjed a magyar nyelv; de nem esoda, mert felsőbbnk a magyar nyelv előmozdítására czélzó eszközöket mind-éddig nem nyujtának! Midőn tiszteletre méltó országgyűlési atyáink a pesti magyar színházról bőlesen gondoskodtak: bár szegény ügyefogyott tótságunk közt a magyar nyelv előmozdításáról, magyar könyvek illő megszerzése által sem felejtkeztek volna meg. —

Oros háza (Békésben) mult dec. 25kén ködös idő, 16 foknyi hideg s a szulymérő 28 3' állása mellett esti 6 és 6 1/4 óra közt villant a helység fölött keresztül kelet-éjszokról, nyugat-délnek egy tűnemény, saját nevével nevezve: bolygótüz. Villámhoz hasonló fénye mellett alakja hol szélesre kiterült, hol kerék-hosszas, hol gömbölyü vala; míg mintegy 6—8 másod-perczigleni tündöklő haladása után füst, gőz, durranás és bűz nélkül elenyészett. Némellyek állítása szerint már ezelőtti éjen is vala látható eféle tűnemény; de esekélyebb fényben. Dec. 25kén Pest, Mező-Telegd, Zenta s országunk számos vidékei majd ugyanazon egy időben szemléltői voltak illy, a köznép által sárkányfarknak neveztetni szokott s rövidebb vagy hosszabb időig tartott szemkápráztató villanyos tűneménynek.

(Változások a cs. kir. hadseregben.) Zichy Ferdinand gr. altábornagy s osztálynok, parancsnokává lön a 2dik haditestnek Olaszországban; Kress Károly b. altábornagy s osztálynok, tulajdonosává Nostitz gr. 7 sz. könnyűlovas ezredének, előléptettek: vezérőrnagyból altábornaggyá di Ré János; ezredesekből vezérőrnagyká: Keck Mihály, a 3ik tüzérezr., mint tüzér-zászlóalj parancsnok Bécsben; Kress György b., Tosana nhg 4 sz. vasasezr., Kár. cs. kir. fhg segédje, hivatala megtartásával; Simunich Boldizsár, Károly Ferdinand fhg 51 sz. gy. ezr.; Schwarzenberg Károly hg, Hoch- és Deutschmeister 4sz. gy. ezr.; Lichnovszky Vilmos gr., Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr.; alezredesből ezredessé: Jüttner József, rombásztestből, a 3ik tüzér-ezrednél: őrnagyokból alezredesekké: Koch Márton, Prohaszka b. 7 sz. gy. ezr.; és Szedelmeyer Ferencz, Hardegg Henrik gr. 7sz. vasasezr., mindketten az ezredben; gyalog s lovas kapitányokból őrnagyká: Mühlen Ferdinand, Reisinger 18 sz. gy. ezr.; Czehan József, Prohaszka b. 7 sz. gy. ezr.; és Stauffer Ádám, Hardegg Henrik gr. 7 sz. vasasezr., mind az ezredben; Zellthal Mátyás b., a tüzérestnél, ugyanott; Hofbauer Gottfried, ugyanonnan az 5ik pattantyusezredhez; Kluihl Venczel, István fhg 58 sz. gy. ezr., helyőrnaggyá Braunanban; Zichy-Ferraris Viktor gr., Toscanan hg 4 sz. vasasezr. számfölötti alezredes, a cs. kir. követségnél Rómában, saját kérelmére fölmentetvén, e szolgálattól ismét tettegi szolgálatba lépki a cs. k. ezrednél, s valóságos alezredessé lett; Marsich Józs.,

korvettkapitány (őrnagy), katonai előadó a tengerészeti kormánysszék-nél, saját kérelmére fölmentetvén, e szolgálattól ismét tettegi tenger szolgálatba lépett, s helyét Milonopulo Agoston korvettkapitány (őrnagy) foglalá el; Howiger Aloiz, Laj. fhg 8 sz. gy. ezr. őrnagy, parancsnokává lön Giraldi gránátos zászlóaljnak; Sonnenmayer Fridrik, 5ik pattantyusezr. őrnagy, a tüzéresthez tétették át. Nyugalmaztattak, altábornagyokból: Geramb Leopold b., parancsnoka a 2ik hadosztálynak Olaszországban, lovassági tábornok ranggal; ezredesekből: Strachwitz Károly b., Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. ezr.; könnyűlovas alezredesekből: Boniperti Péter, Mayer b. 41 sz. gy. ezr., ezredesi ranggal s nyugdíjjal; őrnagyokból: Thegetthof Károly, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr., s Bukawina Dániel, parancsnoka a tengerész gyalog zászlóaljnak; alezredesi ranggal: Becker Eduárd, császár 1 sz. gy. ezr.; kapitányokból őrnagy ranggal s nyugdíjjal: Bowa Mátyás, a tótországi őrpattantyus kerületből, s Brar György, Hrabovszky b. 14 sz. gy. ezr.; őrnagy ranggal pedig: Parfanovics Tódor, István fhg 58 sz. gy. ezr., Winder Károly, Benzur 31 sz. gy. ezr., Santo-Vito Ferencz, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr.; Millutinovich Mihály, az illyrbánsági határvári zászlóaljból; Kobler Edvárd, Szász-Coburg-Gotha hg 1 sz. dzsídasezr.; és Schinner Fridrik, az alsó-ausztriai ménésintézetből. Külföldet s azok elfogadhatására s viselhetésire legffensőbb engedélyt kaptak, haditárnok Fulöp, Hessen-Homburg uralkodó tartomány-gróf, a mainzi szövetségvár parancsnoka, a szász-weimari fehér sólyomrend nkeresztjét; vezérőrnagyokból: Hessen és rajnamelléki Károly hg, a moszka sz. András-rendet; Zephyris Ignác b., a hasszianhgségi jókedélyü Fulöp alapította érdemrend első osztályu középkeresztjét; ezredesekből: Rudtorffer Ferencz, kir. megváltórend középkeresztjét; ezredesekből: Bandiera Ferencz b., ellenhajóvezér, a görög kir. megváltórend középkeresztjét; ezredesekből: Bailet de Latour gr. 28 sz. gy. ezr., a svéd kir. kardrend kiskeresztjét; és alhadnagyokból: Taaffe János, csász. 1 sz. könnyűvasas ezr., a máltai Johannitarend lovag keresztjét. —

Adakozások a pesti reform. egyház részire. III. Köz-lés. Papfizetési alapítványra: Fényes Kár. urnál Biharban az érmelléki járásban 27 f. 47 kr. — Karap Sánd. urnál a hajdú-kerületben 46 f. 20 1/2 kr. u. m. Böszörmény 11 f. 16 1/2 kr., Hatház 4 f. 3 1/2 kr. Nánás 20 f. Szoboszló 8 f. 40 1/2 kr., Vámos-Péres 2 f. 20 kr. — Kenéz Mih. ur 2 f. — Kiss Bálint esperes urnál 62 f. 2 kr., u. m. makói egyes jöltevők 32 f. 29 kr., szentesi egyes jölt. 29 f. 33 kr. — Soltész-Nagy Ján. urnál Miskolczon 15 f. 11 kr. — Szilágy-somlyói casinói egyesület 15 f. 20 1/2 kr. — Török Mih. D. Vecsén 2 f. — Túrkevi ref. egyház 10 ft. — Jármu Imre urnál Szabolcsban 62 f. u. m. Bekk-Bárczay Anna 20 f., Bárczay Susána k. a. 20 f., Gencsy Fer. tábornok 20 f., Péchy László bíró 1 f., Fejér Józs. szbíró 1 ft. — Ószvesen: 242 f. 44 1/2 kr. Paplak-építésre Kóczán Józs. 10 ft. — Mind p. p. — Költ. Pesten jan. 1. 1841. az egyh. tanács rendeletéből.

Spanyolország.

(A sajtó indulatossága; kiesapongások a választásnál.) A Journal des Débats köv. nyilatkozik Spanyolország jelen állapotja felett: A ministerséget, mellynek Espartero feje s mellyet septememberben a spanyol nemzet egyhangu kívánsága hitt kormányra, két hónap óta százszorta indulatosabb s egyhangubb ellenzés sarkalja, mint a melly elődeit megbuktatta. Valamennyi párt, ha eddigelé torzsankodott is egymásra, a septemperi kormányfiak ellen fordult. A mérsékpártiak eszerben hagyák a ministerséget; néhány dühöngő lap, melly a zivatar alatt támadt, gyöngeségrül vádolja azt; a legnagyobb birtokosok, a legnagyobb befolyású és legelőbbkelő férfiak kanesal szemmel néznek rá; az igen sok letett tisztviselő átkozza, és ez irtózatot magára-hagyatottságban még csak az Eco del Comercio védi a ministerséget, de úgy, hogy ez is hébe hoba a leghevesebben ki kifakadoz ellene. E közönséges körjeleken kívül legközelebb bizonyos dolgok is történtek, mikből ítéletet mondhatni Spanyolország jelen állapotja felett. Az El Trueno hírlap néhány-szor jó keményen kikelt Victoria hg ellen. Erre néhány katonatiszt az említett hírlap hivatalozójába ment, és a szerkesztőket kemény megtorlással fenyegette, ha tovább is olly hangon folytatnák megtámadásikat. De a szerkesztőségnek helyén dobogott szíve, mivel nemesak hasonló hangon folytatta tollesatját, hanem lapjában felszólítást is bocsátott a nemzetorséghez, és a legférfiasabb hangon nyilvánította, hogy a szerkesztőség talpig fegyverbe öltözik, és akármiféle gazember tör hivatalozójára, puska lövéssel fogadja. E jelentésen a közönség annyira felháborodott, hogy a kormány kénytelen volt a katonatisztok lépését hibásnak nyilatkoztatni, és magát meglehetősen zavarral mentetgetni. Ez esemény sokkal nagyobb jelentéssel bír, mint első szemügyre látszik; ez tanusítja, hogy a katonai dictatorság terve hátrálni kénytelen a szenvedélyek hatalma előtt, mellyek a ministerség ellen sikra szálltanak. Espartero nevének varázsa visszaidézhetetlenül elfoszlott. A tartományokban még nagyobb a rendtelenség. Guipuscoában nyilvános szakadásra jött a dolog Alcala táb. és a tartományi választottság közt. Andalusiában komoly zavar-gás történt a helyhatósági választásnál. Szevillában a föllengősdiak összekaptak; a mérsékpártiak nem vettek részt a választásban, és félvén a gyilokszurástól, otthon maradtak. A föllengősdi párt azon tagjait, kik a septemperi juntának tagjai voltak, szemrehányásokkal terhelgetik, mivel a korlátlan hatalmat, mellyet akkor bitangoltak, választás nem törvényesíti, és a tisztségeket zsákmányul veték teremvényeiknek. A szolgálattelvő katonatiszt hasztalan igyekezett embereivel a rendet visszaállítani, a zürzavart nem lehetett többé lecsillapítani. De mindez még távolról sem hasonlítható a cordovai eseményekhez. Kilencz napig volt a város néhány haramia alatt, kiket szerencsétlenségből a nemzetörök közzé fölvettek. Bottal, és gyilokkal fegyverzetten futostak ezek az utcákon szerte, s kit elől s utól találtak, minden tekintet nélkül megsebesítettek, még az asszonyokat sem kimélvén. Beron-

nyeszek-
tengeri
ny (ör-
arancs-
lik pat-
altábor-
Olasz-
itz Ká-
ezrede-
ggal 's
y. ezr.,
ak; al-
nyokbul
antysus
rang-
ároly,
y. ezr.:
er Ed-
rik, az
sára 's
essen-
snoka,
Hes-
phyris
d első
görög
rencz,
eztjét;
máltai

Köz-
járás-
r. u. m.
ló 8 f.
espe-
egyes
- Szi-
2 f. —
Bekk-
20 f.,
13 kr.
1844.

ournal
ister-
emzet
osabb
Vala-
mány-
hány-
zt; a'
nesal
s ma-
éget,
sleges
életet
mány-
emli-
ással
szer-
ytatta
és a'
verbe
adja.
telen
s za-
gyre
en a'
Es-
még
olog
var-
sze-
gyi-
sep-
lát-
s a'
tiszt
le-
do-
iket
gy-
den
on-

tottak a házakba, de szerencsére az áldozatul szánt becsületes polgárok nem voltak hon; sőt még az egyházakban is osztogatták a gyilkosurást. A hatóság kilencz napig összetett kézzel nézte e' gyalázatos jelenetet, mely iszonyatos volt, mint azon kegyetlenség, melyet Gomez zsványesapátja követett el Cordovában. Hogy tökéletesse tegyék Spanyolország jelen állapotjának rajzát, hiv fordításban közöljük egy andalusiai kis városnak, nyomtatásban megjelent, és szétosztott felszólítását. Jelszava ez: Szabadság, haladás, nyílányosság. „Alulírtak meghíják az alkotvány és nemzeti függetlenség barátait, hogy holnap délután jelenjenek meg az ezelőtti Domokos szerzetfelekolostorban egy meghatalmazottnak választása végett, ki a többi kerület meghatalmazottival az ügyviselő-kamra és tanács számára kijelölteket terjessen elő. A tartományt erőtelji férfiaknak kell képviselni, kiknek vas karja, minden, közjólét ellen emelkedő akadályt legyőzzön. Követünknek le kell küzdeniök a' gyalázatos jovellani pártot, mely a' korona szabadtékira támaszkodva, minden javítás útjába érez köfalat rak, és mely a' hazát, és Izabella trónját meg akarja alaconsyítani. Ha amaz ördögi ezimborapárt a' nemzetet újra romlásra akarja vinni, el fogja érni a' boszuló kéz. Hamuvá kell azt változtatni és hamvait szélnék bocsátani.

(Választási események. Kolostori jószágok elkoboztatása). Madrid, dec. 12. A főváros több társasági körében azon véleményben vannak, miszerint Espartero nem volna idegen katonai rettentősi rendszert venni fogatba nem-melly lap elnémitására, de a' politikai főnök és a' főkapitány igen ellene van. Mióta segédei összeütközésbe jöttek a' szerkesztőkkel, azóta nem is olvas ujságot. Némelyek szerint ugyan ezt orvosos tanácsából teszi, mások szerint pedig, mivel nem olvashatja a' legnagyobb elégtelenség nélkül, mit a' lapok a' föllengősdi választó férfiak előmenetéről beszélnek. A' választásoknál sem mérséklettség, sem törvényszerűség nem uralkodik; néhol fenyegetőztek a' mérsékpárti választók ellen, kiknek személyök őtalmazása végett fegyverbe kelle öltözniök. Midőn Espartero azt olvasá, haragosan kijelenté, hogy illy kicsapongásokat tovább nem fog tűrni. Könnyű gondolni, hogy az elmék illyes ingerültsége mellett, Esparterónak nem igen sok kedve van a' hadsereg számát kevesíteni. Talán épen ezért küld néhány osztályt a' legnagyobb sietséggel a' portugál határokra, hogy a' hadsereg szükségességét elhitesse. Madridban Izabellino név alatt titkos társaság keletkezett, mely a' mérsékpártiak megbuktatását a' választásoknál tüzte ki célul magának. — Pénzkeríthetés végett a' miniszterség még a' szentségeket sem kiméli; a' s. Felipe de Real egyházat és kolostort le akarják rontani, mint szinte a' hires Carmel egyházat is, mely ember i emlékezetet haladó idő óta nagy tiszteletben áll.

(Harczfenyegetés Portugália ellen.) Madrid, dec. 14-ikén: „Espartero igen komoly hangu végnyilatkozványt intéze a' lissaboni kormányhoz a' Duero folyamoni hajóztatás ügyében; a' portugál kormánynak ugyanis csak 25 napnyi gondolkodás-idej engede, 's ha e' határidő siker nélkül mulik el, és Spanyolország kívánati nem lesznek kielégítve, ugy tüstint 60 ezer harezos fog a' portugál határok felé indulni. Ennyire azonban bajosan fog a' dolog kerülni, mert Anglia bizonyosan közbenjárulását fogja ajánlani, mit mind a' két rész hállával fogadand el. A' mérsékpártiak semmi részt nem vesznek a' követválasztásokban; a' harcot tehát csak a' föllengősdiék két felekezete folytatja. A' győzelem bizonyosan azon párt részire fog nyilatkozni, mely legtartósabban maradand harczterén. Tegnapielőtt parancsot küldé a' kormány a' baszk tartományokba, a' még ott létező szerzetes házak eltörlésztésire. A' szerzeteseket eddig is csupán azért tűrtek el azon tartományokban, mivel az ottani tartományi küldöttség a' bergarai szerződés után megtarthatásukért folyamodott. Alcalá polg. hatóságelnök az azpeitai tartományi küldöttséget határozott nyilatkozásra szólítá föl, hogy megismeri e' őt hivatalában; a' nyilatkozat után majd tudni fogván, mit kelljen tennie. Monterron tábornok erre azt válaszolá, hogy a' tartományi küldöttség azonnal megismerendi őt hivatalviselésiben, mihelyt a' katonai hatóság Comba főkapitány vezérletére leend bízatva. —

Anglia.

(Tory-zajgás a' francziák ellen. Elegy.) London, dec. 21-ikén: „John Bull tory szellemű vasárnapi lap következőleg nyilatkozik a' francziák ellen: „Véleményünk szerint Franciaországgal rövid idő múlva háborunk leend. A' franczia zendülök, megvetett állapotjoknál fogva, 's megtámadtva egész Németország, Anglia 's talán Russzia által, természetesen nem fognak ellenszegülhetni; ámde ők mégis ellenkezőt merészek hinni. Igen kívánatos ennél fogva rájuk 's Európára nézve, őket ez önhittségök iránt fölvilágosítani. Egy szót tehát a' kamra Jaubertjeihez! Ha a' szövetséges hatalmak még egyszer fölszólíttanak 's kényszerülnek Parist elfoglalni, mikép az 1814 's 1815ben történt, akkor többé kegyelmet a' propaganda nem reménylhet, hanem kemény büntetésnek kell bekövetkezni, mely semmi esetre nem fog elmaradni. Paris fölguytatása vagy elfoglaltatása több évre idegen hadsereg által jogszerű és illő büntetés lenne a' háborui párt vétkeiért. Ezenkül még igen nagy kérdés: vajjon nem tanácsos e' Franciaországot a' szövetséges hatalmak közt fölosztani, mikép az Lengyelországgal történt, hogy Európának ez ostora örökre letörléssék Európa földabroszáról. Franciaország feneketlen örvény szélin áll! — John Bull e' mulatságos szavai kacajnál egyéb hatást alig fognak gerjeszthetni, 's megjegyzést érdemel valóban, hogy így maga a' gondviselés is megzavarja az illy tulzó apostolkodók esztét, mert épen az illy szerfölvötti buzgókodással eszközök ki az ellenkező ügy biztos diadalát, míg más mérsékeltbb uton talán darab időig a' közvéleménytel 's korszellemmel daczolhatnának. — Attwood Tamás, a' birminghami egyesület egykori főnöke, a' sok gáncs közepezt is folyvást indulatosan őtalmazza Palmerston politikáját, mivel az, véleménye szerint, Konstantinápolytól és dardanelláktól a' moszkát, Spanyolországot pedig a' francziák kezeitől eltávolítá, a' zendületi mozgalmakat Indiában lecsöndesíté, Egyiptus, Syria, Perzsia, és Afghanistan határai közt An-

glia becsületét 's érdekeit föntartá, 's most a' khinai sötétséget is eloszlatni törekszik. Napier és Stopford hajóvezérek közt meghasonlás történt, mely könnyen hadi törvényszék elibe juthat. — Albert hg olly annyira kedvelé a' vadászatot, hogy a' királyné gyakran búsan is kénytelen őt nélkülözni. —

(Folytonos chartistai mozgalmak. Elegy.) A' chartista mozgalmak több helyen még most is nyugtalanítók, leginkább pedig a' walesi tartományban; valódi veszélylyel azonban még nem fenyegetnek. Northamptoni gyűlésükben, Northampton marq. szerencsekívánó fölliratot indítványozott a' királynéhoz intéztetni szerencsés szülése miatt. Erre Harrison, mint fő szóvivője az ott jelen volt chartistáknak, módosítványul ajánlá, hogy a' királynét azon fölliratban kérni kellene, miszerint a' mindenható iránti hállából Frost Williams, Jones és egyéb chartistáknak bocsásson meg. Harrison tagadá Northampton azon állítását, miszerint az örökös királyság sok áldással borította el a' britt birodalmat, mivel a' normanni mészáros (hódító Vilmos) óta a' szörnyetegig (VIIIik Heinrichig), kitől Russell családja fényt és vagyont nyert, mindenkor véres polgárharczok dúlák az országot, és többnyire csak a' főnemesség érdekeiben. Ezután gúnyos szavakkal roszalá a' királyné férjválasztását, 's végre a' kézműveseket nevezé azoknak, kik tulajdonkép a' népet képezik, mig az alsó 's felsőház ezeket csak törvényen kívül álló pórnépek szereti tekinteni, 's mind szellemi mind anyagi tekintetben lehetőségig nyomja. Utána Rawson nevű chartista szóla, ki többi közt kiszámítá, hogy a' királyné koronáztatása 9 millió font sterlingbe került; 's ki hinné, hogy voltak, kik e' képtelenségnek hitelt adtak! Másnap azonban hirlap utján jelenté e' nevezetes szónok, hogy nem 9 milliót, hanem csak 9ezer font sterlinget kíván tegnapi szavaiból értetni. Egyébíránt az ajánlott módosítványt nagy többséggel mellőzé el a' gyűlés, Northampton marq. föllirásjavaslatát pedig változtatás nélkül elfogadta. Az angolok többségét leginkább azon körülmény boszantja e' tuzásoknál, miszerint mind e' dolgozók fejében francia egyenlőségi eszmék kezdnek honosulni, miket minden gyűlésen érthetőbben fejtenek ki. Newportban, mint hirlík, erőszakos összeütközés történt a' chartisták és rendőrség közt; mellyről azonban még semmi hivatalos tudósítás nem érkezett Londonba. — A' királyné naponkint folytatja már sétatokosizását Albert hggel Hyde-parkban, 's igen szereti ott a' korcsolyázókat nézni, kik közül azonban néhány már éltét veszté a' jég-beszakadás által. Ő föls. még igen halvány. — A' hivatalos lap kir. rendeletet közöl, mely szerint mind azon hajóparancsnok és hadnagyok, kik a' szyriai hadjárásban részesültek, 41 idős tengerész-kadéttal együtt, egy rangfokkal magasbra léptetnek, azoknak elsőségi jog engedtetvén, kik az acrei ostromban részesültek. — A' tengerész miniszterség egy hadihajót építtetni parancsolt, Archimed-csavarral, két erőműre, mellyek mindegyike 200 ló erejű. — Irlandban igen élénkül szaporíttatja a' kormány a' szerezdeket. — A' Spectator egy a' keleti viszonyokkal igen ismerős és hiteles jellemű kereskedő levelét közli, mely szerint Szyria a' porta számára történt meghódítás által semmit nem nyerend, sőt többet fog majd a' számos basa zsarnokságitól szenvedni, mint eddig Ibrahimtól. Egyiptusi kormányzat alatt csupán az összeiratási rendszer nyomá Szyriát; ellenben M. Ali biztosságok szerkezetesen megfelelt, a' kereskedést pedig korábbi elhanyaglott állapotjához képest tiszszeresen fölemelé. Szyriában, 's általányosan egész török birodalomban, nem annyira új törvényekre, hanem inkább az emberek tökéletes megváltozására van szükség, mit a' porta kormányától nem igen várhatni. —

(Legujabb torz képek.) B. H. utánozhatatlan ügyességű torzfűstész legközelebb következő érdekes rajzokat készíte: egy képen Thiers mint don Quixotte bátran vágat Rosinante lován szélmalom ellen, mellynek szárnyain, a' négy hatalom nevei olvashatók, közepét pedig Palmerston fejé képezi, ki gúnyos tekintettel hunyorog a' szomorú-alaku lovagra, ki mögött a' nagy barkóju Sanchó Panza iszonyodva léptet számara hátán, és szinte visszahökken ura bátorsága miatt. 2ik képen Palmerston kandi-képszekrénybe nézeti John Bullt, mellyben Szyria és Khina határai közt nagy tetteket lát elkövetettni az angol hajóhadak által, 's mig a' szegény John Bull kandian bámul a' szekrénybe, O'Connell ügyesen kicseni zsebéből kendőjét, a' mellyre „Irland“ van himezve; ezalatt Melbourne és Normanby egy hölgy után látszanak lépdelni, kinek csak hátrésze látható. 4iken a' mostani irlandi alkirály, Fortescue I., koldusalakban lép föl, Morpeth I. mint gyermek követi őt, 's nagy alázattal billegteté 's fúja egy ház előtt az ugyvezezt unio-sípót, mig O'Connell ezt kiáltja le neki az ablakból: „Jó ember, menjen kend más ajtó elibe, itt nincs kendre szükség.“ Itt a' ns lord nyilatkozatára történik ezéltzás, mellyel az uniofölbontást ellenzé, 's O'Connell azon szavaira, mikkel őt hivatalvesztésre fenyegeté juttatni. —

Franciaország.

(Napoleon koporsóját folyvást számtalan nép látogatja. Elegy.) Paris, dec. 23-ikén: „Napoleon koporsójához a' rokkantak sz. egyházába folyvást roppant tömegekben tódul a' nép, 's az ahitattal párosult határtalan tisztelet naponkint növekedni látszik a' legnagyobb francia hős iránt, kinek csillagával együtt Franciaország dicsfénye is eltűnt. Dec. 21 's 22-ikén olly nagy számmal seregbe a' koporsóhoz a' nép, hogy 15ezer ember, ámbár belépti jegyet birt, visszatérni vala kénytelen, anélkül, hogy a' sz. egyházba juthatott volna. Ez említett két napon 200ezernél több ember fordult meg a' koporsó mellett. — Capelle (Laffarge) Mária ellen kimondott eskütszéki ítéletet a' főlebbviteli törvényszék helybenhagyá 's most csak azt reménylik még, hogy a' király kegyelme a' pellengérré állíttatás alól föl fogja őt menteni. A' gyémánt-rablás miatti pört megszünteték, mivel a' férjgyilkolásra kimondott büntetés ollyan, hogy becsstelni többet nem is szavazhatott a' törvényszék. Darmés valomásiból, hir szerint, kiviláglik, hogy 20 emberből álló társasághoz tartozik, kik gyilkolásra kötelezék magokat; közülök ketten már foglyok. Darmés csak a' merény reggelén tudá meg, hogy a' tett végbehajtására szán-

dogtalanok roncsolt sorsuk megjavíthatására. Vegyék, díjul az illy földesurak a szegény hálaöncsepeit, mellyek még akkor is tisztán fognak viszszaragyni tetteikre — midőn egyszer hamvaik felett a mostoha enyészet csipős szele lengetendi a gyászfűz hervatag leveleit! E hó dec. 16. és 17ik napjain folytonos ezüstpelyhek hullának földünkre 's ugy látszik, mintha egy nagy-szerű liliom-lepel nyugodnék láttérünk felett, 's olly konok akarattal hullott — mintha ezen akarattal változhatlan kívánna maradni. Köv. napokban tiszta ég 's kemény csikorgó fagy vala, főképp éjjel; de 20kán az idő meglágyult 's már sűrű szemű eső hulladozott, már havas eső, szóval olvadt, és félni lehet, hogy e hirtelen olvadás sárt és árvizet hozand; de 21kén viradóra füttyölő szél ébreszte föl, jeleül, hogy ujlag fagy leszen és így ismét kemény időnk 's jó szánutunk van. — Hogy a Munkácson keresztüljáró postavonal Kassa és Eperjes felé rendetlen, erős bizonyítéka az, hogy a levél sokszor bokron berken van, azonban az ember 5 vagy 6 hét után kapja meg az olly levelet, mellyet egy hét alatt sőt hamarabb kellene megkapni 's így a várakozónak minden reménye meghiúsittatik, nem érdemlené-e ez meg a főfelügyelő hatóság szigorúbb figyelmét? — A korszellem haladást igénylő szózata magas eszméjével kezdé melegíteni a Halmi urodalom t. cz. birtokosait, midőn egy olvasó társaságot ohajtanak teremteni, mellynek célja hirlapok járatása leende, mi bizonyosan egy termékeny magva lett volna számos tetemesül kamatozó üdvös kalá-szoknak — 's már félig meg is lön a határozás, de fájdalom! közbejött egy no-dus gordius, és a vélemények megoszlanak, pedig milly könnyű lett vala az akadályt elhárítani, és a közjónak ekkép üdvös lépéssel eleget tehetni? már pedig csak akkor énekelhetnők el lelkes Köleseynek Zrinyi dalának végsorait változtatva — ha minden lépésünket, célzatunkat, tettünket a közjó és haza boldogítására, művelése — és virágoztatására szenteljük: ekkép

Vándor halld, bár kores volt anyja vére,
Hűb faj állott a romlott helyére
Szikla elvü, bátor, nagy, kemény —
A nép, melly csak vér-hadakra jára,
Fülsimult az ész, mütan pályára;
Honszerelme minden érzemény.

Azonban ezen fonakadást, hihető, a gondolat késedelme okozá — és talán a jövő feléig ezt gondos mérlegbe bocsátva éber erővel fogják fölkészíteni a t. cz. urak.

Nógrád vmegyének felső vidékén Liszecz hegy alatt fekszik egy helység: Lentvora. Lakosai törzsökös tótok, földművelők és helységük terméketlen határa miatt igen szegények; de mind e mellett szépek, erős testalkatúak és egészségesek. Ámbár lakosi száma 420 lélekre terjed; mégis 1839. évi oct. 6 nap-jától 1840. évi nov. 16. napjais, és így 13. hónap és 10. nap alatt csupán 1. három éves gyermek halt meg Lentvorán. 1831. évi nyárutó napjaiban, midőn az epemirigy nliberesei anya-egyházunkban, rettenetesen pusztított; annak fiók-egyházában Lentvorán egy ember sem halt meg epekövességben. 1829-ki tavasz-elő napjaiban is, midőn ideglázban Nliberesén sok erős fiatal ember meghalálózott: Lentvora ezen betegségtől is egészen ment maradt. Anyakönyvek utáni legszámosabb évi összehasonlításból kitetszett: hogy midőn Nliberesén (mellynek lélekszáma 630) 10 ember hal meg, Lentvorán 1. vagy legföljebb 2. Valóban megérdemlené ezen ritka egészségi állapot az orvosi kar közelebbi figyelmét! E vidék tótjai közt nehezen terjed a magyar nyelv; de nem esoda, mert felsőbbnk a magyar nyelv előmozdítására célzó eszközöket mind-éddig nem nyujtanak! Midőn tiszteletre méltó országgyűlési atyáink a pesti magyar színházról bőlesen gondoskodtak: bár szegény ügyefogyott tótságunk közt a magyar nyelv előmozdításáról, magyar könyvek illő megszerzése által sem felejtkeztek volna meg. —

Oros házán (Békésben) mult dec. 25kén ködös idő, 16 foknyi hideg 's a sulymérő 28 3' állása mellett esti 6 és 6 1/4 óra közt villant a helység fölött keresztül kelet-éjszokról, nyugat-délnek egy tűnemény, saját nevével nevezve: bolygótüz. Villámhoz hasonló fénye mellett alakja hol szélesre kiterült, hol kerék-hosszas, hol gömbölyü vala; míg mintegy 6—8 másod-per-ezigen tündöklő haladása után füst, gőz, durranás és bűz nélkül elenyészett. Némelyek állítása szerint már ezelőtti éjen is vala látható eféle tűnemény; de csekélyebb fényben. Dec. 25kén Pest, Mező-Telegd, Zenta 's országunk számos vidékei majd ugyanazon egy időben szemlélőji voltak illy, a köznép által sárkányfarknak nevezettni szokott 's rövidebb vagy hosszabb időig tartott szem-kápráztató villanyos tűneménynek.

(Változások a' cs. kir. hadseregénél.) Zichy Ferdinand gr. altábornagy 's osztálynok, parancsnokává lön a 2dik haditestnek Olaszországban: Kress Károly b. altábornagy 's osztálynok, tulajdonosává Nostitz gr. 7 sz. könnyűlovas ezredének, előléptettek: vezérőrnagyból altábornagygyá di Ré János; ezredesekből vezérőrnagyokká: Keck Mihály, a 3ik tüzérezr., mint tüzér-zászlóalj parancsnok Bécsben; Kress György b., Toscana nhg 4 sz. vasasezr., Kár. cs. kir. fhg segédje, hivatala megtartásával; Simunich Boldizsár, Károly Ferdinand fhg 51 sz. gy. ezr.; Schwarzenberg Károly hg, Hoch- és Deutschmeister 4sz. gy. ezr.; Lichnovszky Vilmos gr., Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr.; alezredesből ezredessé: Jüttner József, rombásztéstól, a 3ik tüzér-ezrednél: őrnagyokból alezredesekké: Koch Márton, Prohaszka b. 7 sz. gy. ezr.; és Szedel-meyer Ferencz, Hardegg Henrik gr. 7sz. vasasezr., mindketten az ezredben; gyalog 's lovas kapitányokból őrnagyokká: Mühlen Ferdinand, Reisinger 18 sz. gy. ezr.; Czehan József, Prohaszka b. 7 sz. gy. ezr.; és Stauffer Ádám, Hardegg Henrik gr. 7 sz. vasasezr., mind az ezredben; Zellthal Mátyás b., a tüzérestnél, ugyanott; Hofbauer Gottfried, ugyan-onnan az 5ik pattantyusezredhez; Kluihl Venczel, István fhg 58 sz. gy. ezr., helyőrnagygyá Braunauban; Zichy-Ferraris Viktor gr., Toscana nhg 4 sz. vasasezr. számfölötti alezredes, a' cs. kir. követségnél Rómában, saját kérelmére fölmentetvén, e' szolgálattól ismét tettelegi szolgál-atba lépki a' cs. k. ezrednél, 's valóságos alezredessé lett; Marsich Józs.,

korvettkapitány (őrnagy), katonai előadó a' tengerészeti kormánysszék-nél, saját kérelmére fölmentetvén, e' szolgálattól ismét tettelegi tengeri szolgálattal lépett, 's helyét Milonopulo Agoston korvettkapitány (őrnagy) foglalá el; Howiger Aloiz, Laj. fhg 8 sz. gy. ezr. őrnagy, parancsnokává lön Giraldi gránátos zászlóaljnak; Sonnenmayer Fridrik, 5ik pat-tantyusezr. őrnagy, a' tüzéresthez tétették át. Nyugalalmaztattak, altábor-nagyokból: Geramb Leopold b., parancsnoka a' 2ik hadosztálynak Olasz-országban, lovassági tábornok ranggal; ezredesekből: Strachwitz Ká-roly b., Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. ezr.; könnyűlovas alezrede-sekből: Boniperti Péter, Mayer b. 41 sz. gy. ezr., ezredesi ranggal 's nyugdíjjal; őrnagyokból: Thegetthof Károly, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr., 's Bukawina Dániel, parancsnoka a' tengerész gyalog zászlóaljnak; al-ezredesi ranggal; Becker Eduárd, császár 1 sz. gy. ezr.; kapitányokból őrnagy ranggal 's nyugdíjjal: Bowa Mátyás, a' tótországi őrpattantyus kerületből, 's Brarer György, Hrabovszky b. 14sz. gy. ezr.; őrnagy rang-gal pedig: Parfanovics Tódor, István fhg 58 sz. gy. ezr., Winder Károly, Benczur 31 sz. gy. ezr., Santo-Vito Ferencz, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr.; Millutinovich Mihály, az illyrbánsági határőri zászlóaljból; Kobler Ed-várd, Szász-Coburg-Gotha hg 1 sz. dzsídasezr.; és Schinner Fridrik, az alsó-ausztriai ménésintézetből. Külföldet 's azok elfogadhatására 's viselhetésire legffensőbb engedélyt kaptak, haditárnok Fülöp, Hessen-Homburg uralkodó tartomány-gróf, a' mainzi szövetséggvár parancsnoka, a' szász-weimari fehér sólyomrend nkeresztjét; vezérőrnagyokból: Hesse-n és rajnamelléki Károly hg, a' moszka sz. András-rendet; Zephyris Ignác b., a' hasszai nhségi jókedélyü Fülöp alapította érdemrend első osztályu középkeresztjét, Bandiera Ferencz b., ellenhajóvezér, a' görög kir. megváltoztató középkeresztjét; ezredesekből: Rudtorffer Ferencz, Baillet de Latour gr. 28 sz. gy. ezr., a' svéd kir. kardrend kiskeresztjét; és alhadnagyokból: Taaffe János, csász. 1 sz. könnyűvasas ezr., a' máltai Johannitarend lovag keresztjét. —

Adakozások a' pesti reform. egyház részire. III. Köz-lés. Pappfizesi alapítványra: Fényes Kár. urnál Biharban az érmelléki járás-ban 27 f. 47 kr. — Karap Sánd. urnál a' hajdú-kerületben 46 f. 20 1/2 kr. u. m. Böszörmény 11 f. 16 1/2 kr., Hatház 4 f. 3 1/2 kr. Nánás 20 f. Szoboszló 8 f. 40 1/2 kr., Vámos-Péres 2 f. 20 kr. — Kenéz Mih. ur 2 f. — Kiss Bálint espe-res urnál 62 f. 2 kr., u. m. makói egyes jöltevek 32 f. 29 kr., szentesi egyes jölt. 29 f. 33 kr. — Soltész-Nagy Ján. urnál Miskolczon 15 f. 11 kr. — Szi-lágy-somlyói casinói egyesület 15 f. 20 1/2 kr. — Török Mih. D. Vecsén 2 f. — Túrkevi ref. egyház 10 ft. — Jármly Imre urnál Szabolcsban 62 f. u. m. Bekk-Bárczay Anna 20 f., Bárczay Susána k. a. 20 f., Genesy Fer. tábornok 20 f., Péchy László f. bíró 1 f., Fejér Józs. sz. bíró 1 ft. — Ószvesen: 242 f. 44 1/2 kr. Paplak-építésre Kóczán Józs. 10 ft. — Mind p. p. — Költ Pesten jan. 1. 1844. az egyh. tanács rendeletéből.

Spanyolország.

(A' sajtó indulatossága; kiesapongások a' választásnál.) A' Journal des Débats köv. nyilatkozik Spanyolország jelen állapotja felett: A' ministe-rséget, mellynek Espartero feje 's mellyet septememberben a' spanyol nemzet egyhangu kívánsága hitt kormányra, két hónap óta százszorta indulatosabb 's egyhangubb ellenzés sarkalja, mint a' melly elődeit megbuktatta. Vala-mennyi párt, ha eddigelé torzsankodott is egymásra, a' septemperi kormány-fiak ellen fordult. A' mérsékpártiak eszerben hagyák a' ministerséget; néhány dühöngő lap, melly a' zivatar alatt támadt, gyöngeségrül vádolja azt; a' legnagyobb birtokosok, a' legnagyobb befolyású és legelőbbkelő férfiak kancsal szemmel néznek rá; az igen sok letett tisztviselő átkozza, és ez irtózatos ma-gára-hagyatottságban még csak az Eco del Comercio védi a' ministerséget, de ugy, hogy ez is hébe hóba a' leghevesebben ki kifakadoz ellene. E' közönséges körjeleken kívül legközelebb bizonyos dolgok is történtek, mikből ítéletet mondhatni Spanyolország jelen állapotja felett. Az El Trueno hirlap néhány-szor jó keményen kikelt Victoria hg ellen. Erre néhány katonatiszt az emlí-tett hirlap hivatalozójába ment, és a' szerkesztőket kemény megtorlással fenyegette, ha tovább is olly hangon folytatnák megtámadásikat. De a' szer-kesztőségnek helyén dobogott szíve, mivel nemcsak hasonló hangon folytatta tollesatáját, hanem lapjában felszólítást is bocsátott a' nemzetorséghez, és a' legférfiasabb hangon nyilvánította, hogy a' szerkesztőség talpig fegyverbe öltözik, és akármiféle gazember tör hivatalozójára, puska lövéssel fogadja. E' jelentésen a' közönség annyira felháborodott, hogy a' kormány kénytelen volt a' katonatisztok lépését hibásnak nyilatkoztatni, és magát meglehelős za-varral mentetgetni. Ez esemény sokkal nagyobb jelentéssel bír, mint első szemügyre látszik; ez tanusítja, hogy a' katonai dictatorság terve hátrálni kénytelen a' szenvedélyek hatalma előtt, mellyek a' ministerség ellen sikra szálltanak. Es-partero nevének varázsa visszaidézhetetlenül elfoszlott. A' tartományokban még nagyobb a' rendtelenség. Guipuscoában nyilvános szakadásra jött a' dolog Alcala táb. és a' tartományi választottság közt. Andalusiában komoly zavar-gás történt a' helyhatósági választásnál. Szevillában a' föllengősdiék össze-kaptak; a' mérsékpártiak nem vettek részt a' választásban, és félvén a' gyi-lokszurástól, otthon maradtak. A' föllengősdi párt azon tagjait, kik a' sep-temberi juntának tagjai voltak, szemrehányásokkal terhelgetik, mivel a' korlát-lan hatalmat, mellyet akkor bitagoltak, választás nem törvényesíti, és a' tisztségeket zsákmanýul veték teremtyeiknek. A' szolgálattévő katonatiszt hasztalan igyekezett embereivel a' rendet visszaállítani, a' zürzavart nem le-hetett többé lecsillapítani. De mindez még távolról sem hasonlítható a' cordo-vai eseményekhez. Kilencz napig volt a' város néhány haramia alatt, kiket szerencsétlenségből a' nemzetörök közzé fölvettek. Bortal, és gyilokkal fegy-verzetten futostak ezek az utcákon szerte, 's kit elől 's utól találtak, minden tekintet nélkül megsebesítettek, még az asszonyokat sem kimélvén. Beron-

tottak a házakba, de szerencsére az áldozatul számtalan becsületes polgárok nem voltak hon; sőt még az egyházakban is osztogatták a gyilokszurást. A hatóság kilencz napig összetett kézzel nézte e' gyalázatos jelenetet, mely iszonyatos volt, mint azon kegyetlenség, melyet Gomez zsványesapátja követett el Cordovában. Hogy tökéletesse tegyék Spanyolország jelen állapotjának rajzát, hiv fordításban közöljük egy andalusiai kis városnak, nyomtatásban megjelent, és szétosztott felszólítását. Jelszava ez: Szabadság, haladás, nyílányosság. „Alulírtak meghívják az alkotmány és nemzeti függetlenség barátait, hogy holnap délután jelenjenek meg az ezelőtti Domokos szerzetfélékolostorban egy meghatalmazottnak választása végett, ki a többi kerület meghatalmazottival az ügyviselő-kamra és tanács számára kijelölteket terjesszen elő. A tartományt erőtelji férfiaknak kell képviselni, kiknek vas karja, minden, közjólét ellen emelkedő akadályt legyőzzön. Követünknek le kell küzdeniök a' gyalázatos jovellani pártot, mely a' korona szabaditékira támaszkodva, minden javítás útjába érez köfalat rak, és mely a' hazát, és Izabella trónját meg akarja alacsonyítani. Ha amaz ördögi czimborapárt a' nemzetet újra romlásra akarván vinni, el fogja érni a' boszuló kéz. Hamuvá kell azt változtatni és hamvait szelnek bocsátani.

(Választási események. Kolostori jószágok elkoboztatása). Madrid, dec. 12. A főváros több társasági körében azon véleményben vannak, miszerint Espartero nem volna idegen katonai rejtentősi rendszert venni foganatba némmelly lap elnémitására, de a' politikai főök és a' főkapitány igen ellene van. Mióta segédei összeütközésbe jöttek a' szerkesztőkkel, azóta nem is olvas új-ságot. Némelyek szerint ugyan ezt orvosos tanácsából teszi, mások szerint pedig, mivel nem olvashatja a' legnagyobb elégtelenség nélkül, mit a' lapok a' föllengősdi választó férfiak előmenetéről beszélnek. A' választásoknál sem mérséklettség, sem törvényszerűség nem uralkodik; néhol fenyegetöttek a' mérsékpárti választók ellen, kiknek személyök ótalmazása végett fegyverbe kelle öltözniök. Midőn Espartero azt olvasá, haragosan kijelenté, hogy illy kicsapongásokat tovább nem fog tűrni. Könnyű gondolni, hogy az elmék illyes ingerültsége mellett, Esparterónak nem igen sok kedve van a' hadsereg számát kevesíteni. Talán épen ezért küld néhány osztályt a' legnagyobb sietséggel a' portugál határokra, hogy a' hadsereg szükségességét elhitesse. Madridban Izabellino név alatt titkos társaság keletkezett, mely a' mérsékpártiak megbuktatását a' választásoknál tűzte ki czélul magának. — Pénzkerítés végett a' miniszterség még a' szentségeket sem kíméli; a' s. Felipe de Real egyházat és kolostort le akarják rontani, mint szinte a' híres Carmel egyházat is, mely e m e r i emlékezetet haladó idő óta nagy tiszteletben áll.

(Harczfenyegetés Portugália ellen.) Madrid, dec. 14ikén: „Espartero igen komoly hangu végnyilatkozványt intéze a' lissaboni kormányhoz a' Duero folyamoni hajóztatás ügyében; a' portugál kormányának ugyanis csak 25 napnyi gondolkodás-időt engedte, 's ha e' határidő siker nélkül mulik el, és Spanyolország kívánati nem lesznek kielégítve, ugy tüstint 60 ezer harcos fog a' portugál határok felé indulni. Ennyire azonban bajosan fog a' dolog kerülni, mert Anglia bizonyosan közbenjárulását fogja ajánlani, mit mind a' két rész hálával fogadand el. A' mérsékpártiak semmi részt nem vesznek a' követválasztásokban; a' harcztot tehát csak a' föllengősdi két felekezete folytatja. A' győzelem bizonyosan azon párt részire fog nyilatkozni, mely legártóssabban maradand harcztot. Tegnapelőtt parancsot küldé a' kormány a' baszk tartományokba, a' még ott létező szerzetes házak eltörlésére. A' szerzeteseket eddig is csupán azért tűrék el azon tartományokban, mivel az ottani tartományi küldöttség a' bergarai szerződés után megtarthatásukért folyamodott. Alcalá polg. hatóságelnök az aspeitai tartományi küldöttséget határozott nyilatkozásra szólítá föl, hogy megismeri e' őt hivatalában; a' nyilatkozat után majd tudni fogván, mit kelljen tennie. Monterron tábornok erre azt válaszolá, hogy a' tartományi küldöttség azonnal megismerendi őt hivatalviselésiben, mihelyt a' katonai hatóság Comba főkapitány vezérletére leend bízva. —

Anglia.

(Tory-zajgás a' francziák ellen. Elegy.) London, dec. 21ikén: „John Bull tory szellemű vasárnapi lap következőleg nyilatkozik a' francziák ellen: „Véleményünk szerint Franciaországgal rövid idő múlva háborunk leend. A' franczia zendülők, megvetett állapotjoknál fogva, 's megtámadatva egész Németország, Anglia 's talán Russzia által, természetesen nem fognak ellenszegülhetni; ámde ők mégis ellenkezőt merészek hinni. Igen kívánatos ennél fogva rájuk 's Európára nézve, őket ez önhittségök iránt fölvilágosítani. Egy szót tehát a' kamra Jaubertjeihez! Ha a' szövetséges hatalmak még egyszer felszólíttatnak 's kényyszerülnek Parist elfoglalni, mikép az 1814 's 1815ben történt, akkor többé kegyelmet a' propaganda nem reménylhet, hanem kemény büntetésnek kell bekövetkezni, mely semmi esetre nem fog elmaradni. Paris fölgujtatása vagy elfoglaltatása több évre idegen hadsereg által jogszerű és illő büntetés lenne a' háborui párt vétkeiért. Ezenkül még igen nagy kérdés: vajjon nem tanácsos e' Franciaországot a' szövetséges hatalmak közt fölosztani, mikép az Lengyelországgal történt, hogy Európának ez ostroma örökre letörléssék Európa földabroszáról. Franciaország feneketlen örvény szelín áll! — John Bull e' mulatságos szavai kacajnál egyéb hatást alig fognak gerjeszthetni, 's megjegyzést érdemel valóban, hogy így maga a' gondviselés is megzavarja az illy tulzó apostolkodók esztét, mert épen az illy szerföltötti buzgókodással eszközlik ki az ellenkező ügy biztos diadalát, míg más mérsékeltabb uton talán darab időig a' közvéleménnyel 's korszellemmel daczolhatnának. — Attwood Tamás, a' birminghami egyesület egykori főnöke, a' sok gáncs közepezt is folyvást indulatosan ótalmazza Palmerston politikáját, mivel az, véleménye szerint, Konstantinápolytól és dardanelláktól a' moszkát, Spanyolországot pedig a' francziák kezeitől eltávolítá, a' zendületi mozgalmakat Indiában lecsöndesíté, Egyiptus, Syria, Perzsia, és Afghanistan határi közt An-

glia becsületét 's érdekeit föntartá, 's most a' khinai sötétséget is eloszlatni törekszik. Napier és Stopford hajóvezérek közt meghasonlás történt, mely könnyen hadi törvényszék elibe juthat. — Albert hg olly annyira kedveli a' vadászatot, hogy a' királyné gyakran búsan is kénytelen őt nélkülözni. —

(Folytonos chartistai mozgalmak. Elegy.) A' chartista mozgalmak több helyen még most is nyugtalanító, leginkább pedig a' walesi tartományban; valódi veszélyvel azonban még nem fenyegetnek. Northamptoni gyűlésükben, Northampton marq. szerencsekívánó fölliratot indítványozott a' királynéhoz intézteni szerencses szülése miatt. Erre Harrison, mint fő szóvivője az ott jelen volt chartistáknak, módosítványul ajánlá, hogy a' királynét azon fölliratban kérni kellene, miszerint a' mindenható iránti hálából Frost Williams, Jones és egyéb chartistáknak bocsásson meg. Harrison tagadá Northampton azon állítását, miszerint az örökös királyság sok áldással borította el a' britt birodalmat, mivel a' normanni mészáros (hódító Vilmos) óta a' szörnyetegig (VIIIik Heinrichig), kitől Russell családja fényt és vagyont nyert, mindenkor véres polgárharcok dúlák az országot, és többnyire csak a' főnemesség érdekeiben. Ezután gúnyos szavakkal roszalá a' királyné férjválasztását, 's végre a' kézműveseket nevezé azoknak, kik tulajdonkép a' népet képezik, míg az alsó 's felsőház ezeket csak törvényen kívül álló pórnépnek szereti tekinteni, 's mind szellemi mind anyagi tekintetben lehetőségig nyomja. Utána Rawson nevű chartista szóla, ki többi közt kiszámítá, hogy a' királyné koronáztatása 9 millió font sterlingbe került; 's ki hinné, hogy voltak, kik e' képtelenségnek hitelt adtak! Másnap azonban hírlap útján jelenté e' nevezetes szónok, hogy nem 9 milliót, hanem csak 9 ezer font sterlinget kíván tegnapi szavaiból értetni. Egyébiránt az ajánlott módosítványt nagy többséggel mellőzé el a' gyűlés, Northampton marq. föllírásjavaslatát pedig változtatás nélkül elfogadta. Az angolok többségét leginkább azon körülmény boszantja e' tulásoknál, miszerint mind e' dolgozók fejében francia egyenlőségi eszmék kezdnek honosulni, miket minden gyűlésen érthetőbben fejtenek ki. Newportban, mint hírlik, erőszakos összeütközés történt a' chartisták és rendőrség közt; mellyről azonban még semmi hivatalos tudósítás nem érkezett Londonba. — A' királyné naponkint folytatja már sétakocsizását Albert hggel Hyde-parkban, 's igen szereti ott a' korcsolyázókat nézni, kik közül azonban néhány márt éltét veszté a' jég-beszakadás által. Ő föls. még igen halvány. — A' hivatalos lap kir. rendeletet közöl, mely szerint mind azon hajóparancsnok és hadnagyok, kik a' szyriai hadjárásban részesültek, 41 idős tengerész-kadéttal együtt, egy rangfokkal magasbra léptetnek, azoknak elsőégi jog engedtetvén, kik az acrei ostromban részesültek. — A' tengerész miniszterség egy hadihajót építtetni parancsolt, Archimed-csavarral, két erőműre, mellyek mindegyike 200 ló erejű. — Irlandban igen élénkül szaporíttatja a' kormány a' szerezdeket. — A' Spectator egy a' keleti viszonyokkal igen ismerős és hiteles jellemű kereskedő levelét közli, mely szerint Szyria a' porta számára történt meghódítás által semmit nem nyerend, sőt többet fog majd a' számos basa zsarnok-ságától szenvedni, mint eddig Ibrahimtól. Egyiptusi kormányzat alatt csupán az összeíratási rendszer nyomá Szyriát; ellenben M. Ali biztosságot szerze Szyriának, 's olly jó igazságszolgáltatást, mely a' keleti szokásoknak tökéletesen megfelelt, a' kereskedést pedig korábbi elhanyaglott állapotjához képest tisztesen fölemelé. Szyriában, 's általányosan egész török birodalomban, nem annyira új törvényekre, hanem inkább az emberek tökéletes megváltozására van szükség, mit a' porta kormányátul nem igen várhatni. —

(Legujabb torzképek.) B. H. utánozhatatlan ügyességű torzfűtés legközelebb következő érdekes rajzokat készíté: egy képen Thiers mint don Quixotte bátran vágat Rosinante lován szélmalom ellen, mellynek szárnyain, a' négy hatalom nevei olvashatók, közepét pedig Palmerston feje képezi, ki gúnyos tekintettel hunyorog a' szomorú-alaku lovagra, ki mögött a' nagy barkóju Sanchó Panza iszonyodva léptet számára hátán, és szinte visszahökken ura bátorsága miatt. 2ik képen Palmerston kandi-képszekrénybe nézeti John Bullt, mellyben Szyria és Khina határi közt nagy tetteket lát elkövetetni az angol hajóhadak által, 's mig a' szegény John Bull kandin bámul a' szekrénybe, O'Connell ügyesen kiesen zsebéből kendőjét, a' mellyre „Irland“ van himezve; ezalatt Melbourne és Normanby egy hölgy után látszanak lépdelni, kinek csak hátrésze látható. 4iken a' mostani irlandi alkirály, Fortescue I., koldusalakban lép föl, Morpeth I. mint gyermek követi őt, 's nagy alázattal billegeti 's fúja egy ház előtt az ugyvevezett unió-sípót, mig O'Connell ezt kiáltja le neki az ablakból: „Jó ember, menjen kend más ajtó elibe, itt nincs kendre szükség.“ Itt a' ns lord nyilatkozatára történik czélzás, mellyel az uniofölbontást ellenzé, 's O'Connell azon szavaira, mikkel őt hivatalvesztésre fenyegeté juttatni. —

Franciaország.

(Napoleon koporsóját folyvást számtalan nép látogatja. Elegy.) Paris, dec. 23ikán: „Napoleon koporsójához a' rokkantak sz. egyházába folyvást roppant tömegekben tódul a' nép, 's az ahitattal párosult határtalan tisztelet naponkint növekedni látszik a' legnagyobb francia hős iránt, kinek csillagával együtt Franciaország dicsfénye is eltűnt. Dec. 21 's 22ikén olly nagy számmal seregle a' koporsóhoz a' nép, hogy 15 ezer ember, ámbár belépti jegyet birt, visszatérni vala kénytelen, anélkül, hogy a' sz. egyházba juthatott volna. Ez említett két napon 200 ezernél több ember fordult meg a' koporsó mellett. — Capelle (Laffarge) Mária ellen kimondott eskütszéki ítéletet a' föllebbviteli törvényszék helybenhagyá 's most csak azt reménylik még, hogy a' király kegyelme a' pellengérré állíttatás alól föl fogja őt menteni. A' gyémánt-rablás miatti pórt megszünteték, mivel a' férjgyilkolásra kimondott büntetés olyan, hogy becseleni többet nem is szavazhatott a' törvényszék. Darmés vallomásból, hir szerint, kiviláglik, hogy 20 emberből álló társasághoz tartozik, kik gyilkolásra kötelezék magokat; közülök ketten már foglyok. Darmés csak a' merény reggelén tudá meg, hogy a' tett végbehajtására szán-

ták öt társai. — Lamartine, „Toussaint Louverture” című dramát írt 's azt a Théâtre françaisba akará színpadra hozni azon határozott kikötéssel, hogy Rachel k. a. egyik főszerepet magára vállalja. A költő néhány töredéket már közölt is a híres színésznővel darabjából, miket ez tüstint betanult 's kitudó jelességű körben nagy tetszéssel szavalt is el. Lamartine a kitudózt órában kész kéziratával megjelent, 's azt a játékszíni választmány előtt felolvasta. Rachel és atyja 's fölolvason jelen voltak. Az első felvonást az egész hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. A 2ik felvonás közepén mindazáltal észre vette a művész atyja, hogy leányának mulattnó szerepet kellene játszania, mi oly darabban, melly St. Domingóban történik, igen is természetes. E' felföldözés azonban oly kellemetlen hatást tön Rachelre 's atyjára, hogy tüstint lovaik után küldöttek 's a' felolvasást elhagyák, az elkényeztetett költőnek nem csekély zavarodására. Minden további engesztelő lépés siker nélkül maradt, mert a fiatal művész atyja elhatározottsággal kimondotta, miszerint soha nem fogja megengedni, hogy lányja színét változtassa, mi színváltoztatásra oly igen hajló századunkban valóban esodával határos. Lamartine ellenben szinte határozottan kimondá, hogy e' szerepet nem változtatja meg, 's Rachel föllépte nélkül színművét nem engedi adatni. A fiatal művész e' szerénytelen makaessága alkalmasint több röpkénylevelet tépend ki érdemkoszorujából, mert valódi művészt szerénység nélkül alig alig képzelhetni. — Lamorieiere tábornok Oran tartományban beduin szokásu zsákmányharcot kezdte a' benszülöttek ellen, 's ez új bánásmód igen szerencsés hatásu, mert az eddig ellenséges népesaladok egymás után hódolnak a' hatalmas francziáknak. — A' követkamra jelenleg jobbadán csak választmányilag vitatja a' helybeli érdekü tárgyakat 's 1841iki pótlékköltségeket.

(Vélemény a jelen politikai helyzetről. Elegy.) A' Revue des deux Mondes, hihetőleg Thiers tolla után, „Question d' Orient et discussion parlementaire” cím alatt többi közt ezeket mondja a' jelen politikai ügyhelyzetről: „Aggályal tekintenek most az eseményekre köztünk, 's azt hiszik, hogy ezek által hatalmunk nem fog emelkedni. Franciaország legsebhetőbb oldalait földözék föl, 's minden baját kitarák. A' fordulat közeledtekor a' legjobb polgárok is félelmet árultanak el, 's a' meghasonlás nemcsak nem szünt meg, hanem még mérgebb alakot is ölte. A' fölvetett politika szomorunak, a' helyzet nyomasztónak látszik. De végre megnyugszik benne az ember; 's közelebb fenyegető veszélyek helyett kész abban inkább elégülést keresni; nem tagadhatni azonban, hogy e' helyzet fájdalmas próba a' királyságra és székére nézve. Senki nem merheti azt állítani, hogy három év világrendítő nap nélkül mulik el. Mi érezzük ez aggályt, a' nélkül, hogy abban egészen osztoznánk. Bármí boldogtalannak lássék is nekünk a' most uralkodó politika, azért még sem vagyunk arról meggyőződve, hogy mind azon rossz következményt magában viseli, miket sokan azok közzül jósolgatnak, kik e' politikát magok is pártolák. Azonban megvalljuk, hogy mindenre készeknek kell lennünk. Panaszkodni 's gáncsolni nem elég, mert minden helyzetben valamely határozatra kell el-tökélve lenni. Franciaország elszigetelve áll; ánde azért semmi félelmet ne mutasson. Ez elszigeteltség csupán akkor érhet véget, ha nem mutatunk szerföldötti sietést annak megszüntetésére, valamint a' szövetségek is majd csak akkor mutatkozandnak, midőn azokat épen gondosan nem fogjuk keresni. Jövendőre tehát egy szövetség-vesztés miatt se panaszkodjunk, 's különösen ne mutassuk, hogy szeretnénk szövetségeket szerezni. Bár sokáig ne állna szerződés alatt Franciaország neve, de legyen bátorságunk is megvallani, hogy kelet reánk nézve elveszett, ha valamely váratlan esemény nem következik be. Melly partvidéken vagy városban léphetnénk föl befolyásunk visszanyerésire? Konstantinápolyban? Mi a' szultánnak nem tettünk semmit, 's a' diván 18 hónap óta csak zendülönök pártolót vala kénytelen bennünk szemlélni. Szzyriában? A' keresztény 's mozlem lakosak ott csak a' porta zászlaját ismerik, vagy az angolokat 's a' mi nevünk sem félelmet, sem reményeket nem gerjeszt bennök. Egyiptusban? M. Alitol Franciaország engedvényeket kívánt, midőn még hatalommal birt, 's kit erkölcsi befolyásával biztatott, M. Ali Franciaországot csak a' szerencsétlenség napjaiban látta ismét, 's ekkor Franciaország tanácslá neki, hogy fogadja most el Anglia kegyéből azt, mit korábban Franciaország számára biztosított, 's mit 24 óra mulva álgylövésekkel hagyott elragadtatni tőle. Anglia kegyelése alá kénytelen most magát helyezni azon ország, mellyben 40 század tekintle a' fiatal harcsoinkra. (Czélzás Napoleon e' napiparancsára a' gulák melletti csata előtt Egyiptusban: „Katonák, emlékezzetek arra, hogy ezen emlékek kupjairól 40 század tekint le reátok!”) Vajjon találhatunk e' Európában egyetlen pontot, hol még üres hangnál többnek tekintenék a' francia befolyást? Sem Belgiumról, sem Spanyolországról nem szabad többé szólnunk. Még azon birodalmakban, hol rendszer változtatásunknak örvendeznek, sem erők megismerésének tulajdonítandó azon biztossági érzet, mit ott támasztottunk. Kitaláljátok e', hogy sz. Pétervárott, vagy másutt, mikép nevezik „okosságunkat,” ámbár hasznot vontak belőle a' kérdéssé hatalmak? Még diplomatai megtérésünk indítóji is zavarodva hallanak, milly hangon dicsérgetik őket a' jul. 15iki szerződés aláíróji. Könnyen gondolhatni, mit gondolnak az európai kormányok azon politikáról, melly, miután nem sikerült a' hatalmakat megriasztania, most maga kezd félni. Valóban vannak helyzetek, miket leírni nem merészelhetni, a' hon iránti tisztelet nem engedi, hogy előtte az ember mindent nyilvánítson. Ily állapotjában minden izgatás hibává alakulna. Azonban bármí nyomasztó legyen is e' helyzet, ne mutassunk fölötté nagy gyorsaságot annak elhagyására. Franciaország csak egy szerepet játszhatik, csak egy kötelességet teljesíthet, 's ez minden diplomatai lépésről lemondani, 's hatalma eszközeit jövendőre lehetőségig helyesen elrendezni. Erősítsük meg Parist. Ez ma talán szükségesebb, mint hat hónap előtt volt. Környezzék sánczok azon ember sírját, kinek nem volt mivel ótalmaznia trónját. Nem mulasztathatjuk el e' szomorú

összehasonlítást azon pillanatban, midőn gyöngeség politikájára van Franciaország kárhóztatva, 's Napoleon hamvait fogadja keblébe vissza. Fegyvertelen kézzel fogja most sírkőre írni azon férfi nevet, kit csak azért tisztel, mivel benne saját dicsőségét szereti. Különös fájdalmas ellentét! Franciaország a' multnak diadaljeit ismét fölállítja, azon pillanatban, midőn jövendő veszély előtt földre horgasztja fejét. Milly keserü szavakat esikarhatna ki belőlünk illy látvány, ha oly igen rendkívül nem éreznők magunkat általa meghatva! De nem vonunk multunkból 's jövendőnkül inkább szigorubb, de kevésbbé vigasztalhatlan tanulságot. Napoleonnal 's általa volt Franciaország nagy, de igen sokat áldozott föl a' hatalomnak, 's a' nagyság e' rendkívüliségét drágán kelle megfizetnie, sőt még ma is szenved miatta, mert még saját emlékezetitől is retteg. Mivel korábban igen sokat merészle, most már épen semmit nem merészel tenni. A' császár a' dicsőséget veszélyezteté, valamint a' zendület a' szabadságot. Emlékeznek még azon időre, mellyben minden szabadság vad fejtelenséghez hasonlita, valamint ma minden erőfejlést vakmerőségnek szeretünk nézni elannyira, hogy mostani gyöngeségünk még azon mindenhatóságnak maradványa, mellynek mulandóságát, fájdalom! igen is megismertük. Állítsátok csak föl a' császár sírját, 's mutassátok be a' népek tiszteletének azon maradványokat, miket egykor tiszteltek. De midőn a' diadalt ünneplitek, tartások fölötté ítéletet, 's vegyetek e' mostani helyzetből tanulságot, milly hosszas időig kell a' népek drágán megfizetni a' hatalommal 's lángésszszeli visszaélést. Még 30 év után is érzi Franciaország a' szerföldötti diadalok súlyát. A' juliusi zendület koránsem volt a' hódítási szellem fölélesztése, valamint fejtelenségi uralkodás visszatértének sem mondhatni azt. Ne feledjük soha, hogy a' juliusi zendület szabadságot 's hatalmat akart az országnak szerezni; ánde a' szabadság 's hatalom soha nem mutatkozhatik féleneknek. — Napoleon sírját még folyvást naponkint százezren látogatják, egy atya e' szókat mondá fiának a' császár koporsója előtt: „Többször kérdéd tőlem: mik a' félistenek; ime tekints ide, itt nyugszik egy, neve Napoleon!” —

D a n i a.

Kopenhaga, dec. 4. A' király azon leirata, melly a' kisebbségben maradt kormánypártiak elkülönzött szavazatát jegyzőkönyvbe iktatni rendeli, és azon kir. tiszviselőket, kik meggyőződésük szerint szavaztak, keményen megdorgálja, nagy ingerültséget szült, és az ellenzési lapok a' legtüzesebben ellene nyilatkoztak, úgy hogy a' Kiøbenhavnspostent egy héten kétszer foglalták le. A' jütlandi RR. választmányt neveztek ezen kir. leirat megrostálására; a' választmány mellett 40 szó, ellene pedig csak 1 nyilatkozott és az is magas kir. hivatalnoké. —

Keletindia és Khina.

(Az angolok előmenete Khina ellen.) A' kantoni lapok aug. 1rül azon roppant fontosságú hírt közlik, miszerint Gordon Bremer Tsuzan szigetet meghódította, Elliot hajóvezér pedig Amoyt halomra lövette. Az utóbbi a' hajóhad főosztályához csatlakozott, 's annak parancsnokságát átvette, hogy a' petskei tengeröbölbe, azaz Peking szomszédságába közelebb vitorlázzon, mivel a' mandarinok nem akarják megengedni, hogy az angol hatóságok értesítvényt küldhessenek Pekingbe a' császárhoz. Bremer parancsnok jul. 4kén érkezett meg Tsuzan szigethez, és annak fővárosa Tinghae előtt horgonyt vetett. Siker-nélküli alkudozás után a' khinai hatósággal másnap megtámadá e' szigetet 's a' khinai 4—5ezer főnyi katonaság gyöngé ellenállás után elhagyá e' szigetet. Közülök 25 esett el a' kormányzóval. Az angolok kezére 20—25 álgylőkerült, de közülök csupán egy használható. Az álgylőzés kis időig tartott. Másnap reggel megszállották Tinghae városát, melly 40ezer lakost számlál. Ezt a' lakosság jobbadán elhagyta, és a' khinai pór nép kítakarodta előtt kirablotta. Azonban az angolok visszahívó felszólítására (minden hajólobogón ezen felírás lengett: „béke a' kunyhók lakosinak, háboru a' palotákéinak) sok kereskedő és kézműves csak hamar visszavért. A' városban töménytelen búzát és rizst találtak, mit némelyek 30 millió köbölre (?) tesznek. Ezt azonban csak kötve hihetni. Mint látszik, itt nem nemcsak a' tsuzani tenger gabnatára volt, hanem az áltelleni egész partvidéké is, úgy hogy ennek elfoglalása igen elő fogja segíteni az angolok további munkálkodását. A' sziget igen termékeny, 's Viktoria királyné nevében polgári és katonai kormányzójává Burrel osztálynok neveztetett. Amoy kis sziget főhelye erősségét, mellynek jó kikötője van, Blonde fregát lötte halomra 's több khinai dszonkot elsüllyesztett. Bocca Tigris folyvást ostromzár alatt tartják, de az nem igen kemény. A' khinaiak itt nagy védelmi készüléteket tettek, 's az angolok tengeri útközetet vártak. Több kerület helytartója különféle jutalom mellett ismét felszólita a' khinaiakat az angolok meggyilkoltatására. — A' singaporei lap szerint Sziámra is rá fognak riasztani az angolok, mert a' khinaiak izgatására több alkalmatlanságot csinált az angol kereskedőknek. — Nepallal alkalmasint háboru lesz, a' kormány e' végett Kalkuttában nagy tüzzel teszi a' készüléteket. — Dost Mohammed 15ezer emberrel ütött Kabulba, de teljesen megveretett 's maga is sebbe esett; egyetlen, tábori álgylója és zászlója is az angolok kezére jutott. Az útközet Bugdsah közelében történt. — Kelatot visszafoglalni Nott táb. van küldve. — Adenből hadszállítványt küldnek a' tartomány belsejébe, e' végre Bombayből segédszerget várnak. Adenben azon különös hír kering, hogy fango vadászahajó és egy francia fregát közt összeütközésre került a' dolog, 's rettentő viaskodás után az angol hajó a' francia fregátot elvette. —

Gabonaár: Pesten jan. 5kén: Tisztabuza: 170 — 195; kétszeres: 140 — 147; rozs: 125 — 130; árpa: 112; zab: 83 — 88; kukoricza: 100 — 107 pesti m. v. garas

Dunavizállás: Budán jan. 5kén délben: 8' 14" 3''' a' zerus felett.